

агонічним злиттям, а також динамічною єдністю, синхронністю звучання окремих його частинах (куплетах, фразах) та цілого твору.

Ансамбль, проявляється суцільністю, урівноваженістю, узгодженістю голосів.

Складність формування співацьких навичок полягає у тому, щоб молодші школярі навчилися аналізувати навчальні завдання, бачити зв'язок між окремими навичками, що формуються в комплексі, і перенести досягненні результати з вивченого завдання на нові форми художньої вокальної виконавської діяльності.

Висновки. Через хорову діяльність відбувається прилучення дитини до музичного мистецтва та культури. Колективний спів - це прекрасне психологічне, моральне і естетичне середовище для формування кращих людських якостей. Різноманітне наповнення мають вправи, виконання яких поряд з практичними вокально-інтонаційними завданнями застосовуються ігрові ситуації для продуктивного опанування навчального матеріалу. До них відносяться: вправи з різноманітною вокальною інтонаційною виразністю; римовані і віршові вокальні вправи; загадки про слова, звуки, спів; засвоєння музично-ігрового дидактичного матеріалу. Виконуючи різні за типологією дидактичні музично-ігрові вправи, молодші школярі набувають не тільки вокальних умінь, але й певного художнього, естетичного досвіду у конкретних умовах музично-виховної діяльності загальноосвітніх і спеціалізованих закладів освіти.

Таким чином можна зробити висновки, що у шкільних хорах діти здобувають навички музичного виконавства, що дозволяє їм творчо проявляти себе в різних видах мистецтва. У школах вводяться такі предмети як: мистецтвознавство, краєзнавство, культурологія, акторська майстерність, хореографія. Серед різноманітних видів дитячої художньої творчості слід відзначити привабливість і ефективність вокального і хорового співу, естетична природа якого створює сприятливі передумови для комплексного виховання молодшої особистості.

Література

1. Коломоєць О. М. Хорознавство: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2001. – 168 с.
2. Печерська Е. П. Уроки музики в початкових класах: Навч. посібник. – Київ: Либідь, 2001.

Ю.С. Кучмій,
здобувач ступеня вищої освіти «магістр»,
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
наук. керівник - канд. пед. наук, доцент Л.С. Бровчак

МИСТЕЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ: ДЕФІНІТИВНИЙ АНАЛІЗ

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку дошкільної освіти важливим завданням є формування особистості дитини, розвиток мистецької діяльності. Без виховання естетично освічених людей, вміння розуміти і цінувати мистецтво, без пробудження у дітей творчого початку неможливе становлення цілісної, гармонійно розвиненої і творчо активної особистості. Оскільки Україна перебуває на шляху становлення, то відповідно і потребує освічених громадян, креативних особистостей, здатних творчо підходити до вирішення будь-яких проблем. Перед навчальними закладами всіх рівнів постає дуже важливе завдання: сприяти, щоб кожна дитина в майбутньому стала не просто пасивним членом суспільства, а інтелектуальною, ініціативною, творчою, суспільно корисною особистістю. Відповідно у Базовому компоненті дошкільної освіти в Україні велике значення надається розвитку творчих здібностей дошкільників. Важливим результатом оволодіння дитиною мистецькою діяльністю є усвідомлення себе активним суб'єктом творчості, сформоване емоційно-ціннісне ставлення до рукотворного світу. Показник мистецької діяльності дітей старшого дошкільного віку визначається рівнем розвитку естетичного сприймання об'єктів та явищ, умінням працювати з різними матеріалами, використовувати різні техніки, добирати відповідні засоби реалізації

здуму, виявляти творчу уяву, естетичну чутливість, емоційно-ціннісне ставлення до навколишнього.

Аналіз останніх досліджень. Як засвідчують дослідження Є.Фльоріна, М.Івашиніна, Н.Зубарева, В.Єзикеєва, Н.Пакуліної, Н.Карпинської дошкільникам доступне створення пейзажних та сюжетних картин, натюрмортів, музикування, імпровізування тощо. Мистецька діяльність ґрунтується на наслідуванні, яке слугує важливим чинником розвитку дитини, зокрема його творчих здібностей. Завдання педагога - спираючись на схильність дітей до наслідування, прищеплювати їм навички й уміння, без яких неможлива творча діяльність, виховувати у них самостійність, активність у застосуванні цих знань і вмінь, формувати критичне мислення, цілеспрямованість. Досліджували систему мистецької діяльності такі науковці як В.Андрєєв, О.Моляко, О.Матюшкін, В.Шубинський, Я.Пономарьов та ін.

Метою статті є дефінітивний аналіз основних понять, що використовуються у дослідженні проблеми мистецької діяльності дітей молодшого віку.

Виклад основного матеріалу. Психологічними дослідженнями П.Блонського, Л.Виготського, С.Рубінштейна доведено, що дітям дошкільного віку доступне естетично-художнє сприймання творів образотворчого мистецтва, старші дошкільники здатні естетично оцінити художній твір (картину, скульптуру), висловити своє ставлення до нього.

Проблема розвитку мистецької діяльності дітей дошкільного віку - одна з найактуальніших у світлі концепцій дошкільного виховання. «Художньо-образна природа мистецтва, - говориться у Концепції дошкільного виховання, - робить художню діяльність дітей єдиним у своєму роді засобом формування і творчих здібностей взагалі - продуктивного мислення, уяви, що лежать в основі будь-якого виду творчості» [1].

Утвердження в наукових працях нової філософії навчання і виховання учнів - особистісно-зорієнтованого підходу, змінило пріоритети в освіті. Проблема формування мистецької діяльності дошкільників вирішується в контексті гуманізації освіти. Загальнотеоретичні засади гуманізації виховання викладені в працях В.Сухомлинського. Ідеї вченого стають джерелом гуманістичного оновлення педагогічних технологій, тим культурним фоном, який має значні можливості для творчого розвитку дітей[5].

Відповідно до концепції гуманітаризації (С.Гончаренко, Ю.Мальований), гуманізація передбачає переорієнтацію пріоритетів у визначенні навчальних затвердження духовних цінностей як першооснови у визначенні мети і змісту навчання, формування цілісної картини Світу з повноцінним відображенням у ній світу культури, світу людини.

Мистецька діяльність є особливим і складним видом як загальних, так і спеціальних здібностей, оскільки загальні здібності знаходяться в діалектичній єдності зі спеціальними, хоча, як зазначає Л. Венгер, і різниця між ними є відносною: загальні здібності виявляються в кожній людини переважно в одній або кількох видах діяльності, залежно від цього набувають тієї чи іншої спеціалізації[2].

Вітчизняні вчені Л.Анциферова, О.Брушлинський, З.Калмикова, О.Матюшкін, Я.Пономарьов, О.Тихомиров та інші пов'язували проблему мистецької діяльності з дослідженнями результатів продуктивного (творчого) мислення.

Мислення є процесом цілеспрямованого, узагальненого і опосередкованого пізнання дійсності. Учені розділяють мислення на два види: продуктивне і репродуктивне. Умовою продуктивного мислення є наявність ситуацій, які сприяють усвідомленню потреби у відкритті нових знань та стимулюють високу активність суб'єкта. Новизна проблеми визначає своєрідність шляху її виконання: стрибкоподібність, включення евристик, пошук проблем тощо. У результаті продуктивного мислення відбувається формування психічних новоутворень - систем зв'язків, нових форм психічної саморегуляції, властивостей особистості, що характеризує крок у розумовому розвитку. Отже, продуктивне мислення характеризується високою новизною продукту, своєрідним процесом його створення й істотним впливом на розвиток особистості. Воно забезпечує реальний рух до нових знань, що має важливе значення у мистецькій діяльності дітей дошкільного віку.

В. Моляко зазначає, що мистецька діяльність має розглядатися в зв'язку з творчим потенціалом. Мистецька діяльність - це тісне поєднання задатків, постійний розвиток у діяльності і їх проникнення в ядро структури особистості[4]. Система мистецької діяльності складається з таких чинників:

- біофізіологічні (здатки); сенсорно-перцептивні; інтелектуальні й розумові можливості; емоційно-вольові структури;

- високий рівень створення нових образів, фантазія, уява тощо.

В основу концепції О.Матюшкіна покладено його власні праці з формування мистецької діяльності дітей за допомогою методів проблемного навчання[3]. Творчість він розглядає як механізм, умову розвитку і фундаментальну особливість психіки. Розроблена ним структура мистецької діяльності включає:

- пізнавальну мотивацію;

- дослідницьку мистецьку діяльність, що виявляється у пошуку нового й вирішенні проблем;

- можливість досягнення оригінальних рішень; можливість прогнозування і передбачення; здатність до створення ідеальних еталонів, що відповідають високим моральним, естетичним, інтелектуальним оцінкам.

Найбільш повно узагальнені сучасні знання якостей творчої особистості та її творчого розвитку у дослідженні В. Андреева «Діалектика виховання і самовиховання творчої особистості». В. Андреев визначив мистецьку діяльність як синтез властивостей і особливостей особистості, які характеризують ступінь їх відповідності потребам певного виду творчої діяльності і які зумовлюють рівень її результативності.

Аналіз теоретичних джерел з проблеми мистецької діяльності дозволив зробити висновок про складність, багаоаспектність поглядів учених на її природу, структуру, шляхи формування.

Аналіз досліджень зарубіжних (Дж. Гілфорд, К. Спірмен, Є. Торндайк, Є. Хаген, Л. Терстон, Ф. Вернон та ін.) та вітчизняних (В. Андреев, О. Лук, О. Матюшкін, В. Моляко, Я. Пономарьов, В. Роменець, О. Тихомиров, В. Шубинський та ін.) вчених з проблеми мистецької діяльності дозволяє визначити їх як інтегральну характеристику особистості, що відображає властивості та особливості, спрямовує на перетворювальну діяльність і забезпечує художньо-творчий розвиток в процесі цієї діяльності завдяки єдності трьох основних компонентів структури - мотиваційного, мисленнєвого і практично-діяльнісного.

Висновок. Мистецька діяльність виступає як провідний засіб естетичного виховання та художнього розвитку дітей дошкільного віку. У мистецькій діяльності дошкільників центральним є здатність до сприйняття художнього твору і самостійного створення нового образу (в музикуванні, в малюнку, ліпленні, аплікації, конструюванні тощо).

Література

1. Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»). - К.: Райдуга, 1994.-61с.
2. Венгер Л.А. Педагогіка способностей / Л.А. Венгер. – М., «Знание», 1973. – 117с.
3. Матюшкин А.М. Концепция творческой одаренности / А.М. Матюшкин // Вопросы психологии. – 1989. – №6. – С. 74-81.
4. Моляко В.О. Психологія творчості - нова парадигма дослідження конструктивної діяльності людини / В.О. Моляко// Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України «Актуальні проблеми психології» у 12 томах / За ред. В. О. Моляко. – Т. 12. – Вип. 12. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2010. – С. 8-21.
5. Сухомлинський В.О. Вибрані твори в 5-ти / В.О. Сухомлинський. – К.: Радянська школа, 1977.